שם משמואל פרשת בשלח, תרעד-1914

1. יש להתבונן בענין יום ט"ו שבט שאין אומרים בו תחנון הלוא מה שהוא ר"ה לאילן הוא דבר טבעי שיצאו רוב גשמי השנה ועלה השרף באילנות ונמצאו הפירות חונטין מעתה, ומה ענין שלא יאמר בו תחנון אחר שאין בו קדושה ולא מצוה ולא נעשה בו נס ולא ענין מעניני ישראל, וחמשה עשר באב אמרו ז"ל בש"ס שלהי תענית איזה טעמים שהי' בו ענינים נוגעים לישראל, אבל ט"ו בשבט מה רבותא דידי',

It is necessary to look at the matter of Tu B'Shvat, on which no *tachanun* is said. For isn't Rosh Hashana of the trees is a natural thing, that most of the rains have passed, and the sap has already gone in the trees and the fruits are beginning to bud. What is the connection that there is no tachanun? There is so sanctity, no mitzva, no miracle, and nothing to do with Israel? And on the 15th of Av, that is mentioned in the Talmud, and there are many reasons for it and there are many matters relevant to Israel. But, Tu Bishvat, what is it giving us?

2. ונראה דהנה כתיב כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה ... וגו' כן יהי' דברי אשר יצא מפי וגו', הנה המשיל הנביא דבר ה' לגשמים המצמיחים,

And we will see behold the Bible states, "For as the rain or snow drops from heaven And returns not there, But soaks the earth And makes it bring forth vegetation... So is the word that issues from My mouth." Behold, the prophet creates an analogy between the word of God and rains that cause growth.

3. ונראה דענין האילן הוא המחבר את הפרי לארץ, והוא ממוצע בין הארץ להפרי, ויש בו כח המחבר, ונראה שרמז יש בגימטריא שלו אילן גימטריא צ"א כמספר שני השמות הוי' ואד', אשר שמים וארץ מתיחסים אליהם, והוא חיבור שמים וארץ, ומן מהותו שבגשמיות נלמוד על רוחניותו וע"כ נמשל בו האדם כדכתיב כי האדם עץ השדה, כי צורת האדם הוא לחבר העליונים ותחתונים, באשר יש בו נשמה מהעליונים וגוף נושא הנשמה מהתחתונים, ואמרו ז"ל בטעם עגלה ערופה מפני שלא הניח לו לעשות פירות מאי פירות מצות, כי מצות הם בהתדמות פרי הגדל באילן שיש בהפרי כח רוחני המזין ומחי' את האדם...

And it seems that the matter of the tree is that it connects the fruit to the earth, and it is medium between the earth and the fruit, and it has the power to connect these two worlds, and it seems that there is a hint in its gematria, for the numerical value of the word "tree" (אֵילִן) is 91, and is the two-word name of God, Hashem, Elokim, which heaven and earth refer to, it is the combination of heaven and earth. And from its physicality we learn about spirituality. And so man is likened to it, as the verse states, "that man is the tree of the field," for the form of man is to connect the upper and lower, for he has a spiritual soul and an earthly body. And, what they say about the egla arufa [the person murdered and no culprit is found] that the murdered person didn't bear fruit. What are fruit? Mitzvot. For the Mitzvot are comparable to a fruit growing on a tree, that the fruit has a spiritual power that nourishes a person...

4. והנה כמו גשמים המצמיחים את הפירות כן הארה אלקית שניתנת בלב אנשים היא המעוררת את האדם שיעשה פירותיו, וזהו שדימה דבר ה' ע"י הנביא נמי לגשם ושלג,

And behold just like rain causes fruit to grow, so too divine enlightenment given in the hearts of people is what awakens the person who will make his fruits. And this is why the prophet likened the word of God to rain and snow.

5. ובכן כמי שאמרו ז"ל בפ"ק דר"ה בענין גשמים הרי שהיו ישראל רשעים גמורים בר"ה ופסקו להם גשמים מועטים לסוף חזרו בהם להוסיף עליהם אי אפשר שכבר נגזרה גזירה אלא הקב"ה מורידן בזמנן וכו', הרי שהיו ישראל צדיקים גמורים בר"ה ופסקו עליהם גשמים מרובין לסוף חזרו בהם לפחות מהם א"א שכבר נגזרה גזירה אלא הקב"ה מורידן שלא בזמנן על הארץ שאינה צריכה,

And it is like what is said in the 1st chapter of Masechet Rosh Hashana, regarding rains, that if Israel was completely wicked on Rosh Hashana, it was decreed few rains for them. But, if in the end they did teshuva. To add rain is impossible since the decree has already been issued, but God causes them to fall at their time. If Israel was completely righteous and God decreed rains, but in the end they went back. To cancel rain is impossible since the decree has already been issued, but God brings them down untimely on the land that does not need it.

6. כן נמי הוא בענין הארה אלקית בלב האדם שהיא כדמיון הגשמים, ובר"ה פוסקין לכל איש כמה הארה אלקית ינתן בו, שייך נמי אם חזר בו להוסיף או לפחות אי אפשר אלא אי זכה ניתן לו ההארות בזמן הצריכה לו בעת תורה ותפלה או בעת שהוא נצרך לשמירה שלא יפול לחומריות, ולהיפוך ח"ו הוא להיפוך שניתן בו במקום שאינה צריכה לו ובעת בלבול וטירוד הדעת שהולך לאיבוד:

So too in the matter of divine enlightenment in the heart of man which is like the rains. On Rosh Hashana it is decreed how much divine enlightenment will be given to everyone, so too the concept of changing ones ways is relevant: To add or detract is impossible. But, if the person merits it, he will receive it at the right times, in Torah or prayer or at a time when protection from the physical world is beneficial. And the opposite, God forbid, it is given at an inopportune time.

7. והנה כמו גשמים הגשמיים מתגלות פעולתם באילנות אחר שליש השנה שעלה שרף באילנות ונמצאו הפירות חונטים מעתה, כן נמי מראש השנה ואילך לצדיקים שנכתבים ונחתמין לאלתר לחיים, או מיוה"כ ויום ראשון של סוכות ואילך... נכנס באדם יום אחר יום הארה אלקית והתעוררות כנ"ל, והאיש שאיננו שוטה המאבד מה שנותנין לו נתוסף בו חיות ורגש הנפש וכשהגיע שליש השנה כבר נשלם בחי' הלב שבאדם...

And just as the physical rains come to manifest after the third of the year, that the sap rises in the trees and the fruits are found budding from now on, so too from Rosh Hashanah onwards to the righteous who are written and signed immediately to life, or from Yom Kippur and the first day of sukkot and on... a man receives every day this divine enlightenment and awakening, and the one who is not a fool who loses what's given, receives more life and spiritual feeling. And, once a third of the year the heart will have already received its due...

8. ולפי האמור יובן מחלוקת ב"ש וב"ה... ב"ש מדברים לפי מדתם מדת הדין וצדיקים הזוכים בדין נכתבים ונחתמין בר"ה לאלתר לחיים, ונפסק להם גשמים רוחניים כנ"ל, ונשלם שליש השנה באחד בשבט... וב"ה שמדתם חסד מחשבים מט"ו תשרי יום ראשון של סוכות, שמשם ואילך מתחילין לחשוב שליש השנה כאמרם ז"ל... ע"כ יגמר שליש השנה שהוא גמר בחי' הלב בט"ו בשבט:

And according to this, the debate between beit shammai and beit hillel is clear... Beit Shammai are strict, as they usually are, and the righteous who merit it are immediately written and sealed on Rosh Hashana for life. And they immediately receive their spiritual rains, and the 1st third of the year culminated on the first of Shevat... Beit Hillel, who are merciful, count from the 15th day of Tishrei, which is the first day of Sukkot... that from then on the 1st third is counted... Therefore, that 1/3 ends on the 15th of Shevat.

9. ולפי האמור יובן היטב ענין ט"ו בשבט שאין אומרים בו תחנון, שהוא באמת זמן שמחה לישראל הרוצין לעבוד את ה' בבחי' לב ולא בקרירת רוח ומצות אנשים מלומדה:

According to the above, the matter of Tu BiShehvat, it is readily understood why tachanun is not said, for this is certainly a day of joy for Israel who wants to worship God with passion and not with the coolness of spirit and the commandment.